

Istungidokument

B9-0403/2022

12.9.2022

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

põua, tulekahjude ja muude äärmuslike ilmastikunähtuste tagajärgede kohta:
suurem ELi panus kliimamuutuste vastasesse võitlusse
(2022/2829(RSP))

Herbert Dorfmann, Lídia Pereira, Siegfried Mureşan
fraktsiooni PPE nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon põua, tulekahjude ja muude äärmuslike ilmastikunähtuste tagajärgede kohta: suurem ELi panus kliimamuutuste vastasesse võitlusse (2022/2829(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 18. juuli 2002. aasta teatist „Veepuuduse ja põua probleemi kohta Euroopa Liidus“ (COM(2007)0414),
 - võttes arvesse Euroopa Komisjoni kolmandat järelaruannet teatise kohta, milles käsitletakse veepuuduse ja põua probleemi Euroopa Liidus, COM(2007) 414 lõplik (COM(2011)0133),
 - võttes arvesse Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse 2022. aasta aruannet „Drought in Europe – August 2022“ (Põud Euroopas, august 2022),
 - võttes arvesse komisjoni 24. veebruari 2021. aasta teatist „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“ (COM(2021)0082),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 2, 3, 4, 162, 174–178 ja 349,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid¹ (edaspidi „ühissätete määrus“),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi²,
 - võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta³ (ELSF),
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et põud, tulekahjud ja muud äärmuslikud ilmastikunähtused ohustavad tõsiselt Euroopa põllumajandustootmist ning on vaja võtta meetmeid, et tagada Euroopas toiduga kindlustatus;
- B. arvestades, et vastavalt valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) eriaruandele

¹ ELT L 231, 30.6.2021, lk 159.

² ELT L 231, 30.6.2021, lk 60.

³ EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3.

1,5 °C võrra globaalse soojenemise mõju kohta ja selle kokkuvõtvale aruandele on peamised ohud Euroopas veepuudus, üleujutused ja põud; arvestades, et peamine kohanemisvõimalus on veekasutuse tõhususe parandamine;

- C. arvestades, et kombineeritud põuanäitaja viimased andmed näitavad, et 47 % Euroopast on hoiatus- ja 17 % häireolukorras ning põuaohu suureneb, eriti 13 liikmesriigis;
- D. arvestades, et sademete puudust talvel ja kevadel (19 % keskmisest 1991.–2020. aasta tasemest kõigis ELi ja Ühendkuningriigi häirepiirkondades ning 22 % põuaohus olevates piirkondades) on veelgi halvendanud varajased kuumalained; arvestades, et see on negatiivselt mõjutanud jõgede vooluhulka mitmes ELi liikmesriigis ning veekogused on samuti vähenenud;
- E. arvestades, et 2022. aasta augustiks oli Euroopa metsatulekahjude teabesüsteemis alates 2022. aasta algusest registreeritud üle 700 000 hektari metsa- või maastikupõlengutes põlenud maad, mis on üle kahe korra rohkem kui 2021. aastal ja ligikaudu 4,6 korda rohkem kui viimase kümne aasta (2012–2021) keskmine;
- F. arvestades, et kogu liidu territooriumil, alates Balkani riikidest kuni Pürenee poolsaareni, on metsa- ja maastikupõlengud hävitanud väärtuslikke alasid, nagu looduspargid ja UNESCO geopargid, põhjustades elurikkuse, põllukultuuride ja karjamaade hävimist;
- G. arvestades, et investeeringud põua ja tulekahjude ennetamiseks on peamised meetmed, mille abil võidelda pinnase rikkumise ja kõrbestumise vastu;
- H. arvestades, et põud on Euroopa ühine probleem ja seda tuleks seetõttu käsitleda ELi struktureeritud lähenemisviisi abil;
- I. arvestades, et kliimamuutustega kohanemist käsitlevas ELi strateegias tunnistatakse, et kliimamuutustel on nii liidus kui ka väljaspool seda kaugeleulatuv mõju; arvestades, et eelkõige veepuudus mõjutab mitut sektorit kogu ELis, kahjustades majandust, toiduga kindlustatust ning kodanike tervist ja heaolu; arvestades, et kliimamuutused ja veepuudus mõjutavad Euroopat üha enam ahel- ja ülekanduva mõju tõttu joogiveele, siseveelaevandusele, energiatootmisele (sealhulgas tuumaelektrijaamadele ja hüdroenergiale) ja turismile;
- J. arvestades, et vihmavee kogumine linna- ja maapiirkondades võimaldab koguda ja säilitada vihmavett, mida saab kasutada kuivuse korral;
- K. arvestades, et uued tehnoloogiad ja infotehnoloogia on olulised vahendid veevarude tõhusaks seireks ja juhtimiseks nii linna- kui ka maapiirkondades, ning arvestades, et satelliit- ja kosmosetehnoloogiate vahendusel valmistatakse dünaamilisi kaarte, mille abiga saab vee raiskamist vähendada;
- L. arvestades, et kuumalained ja põud mõjutavad negatiivselt põllumajandustootjate sissetulekut, mis võib viia põllumajandusettevõtete hülgamiseni; arvestades veel, et põllumajandusettevõtete hülgamine võib luua tingimused, mis soodustavad metsa- ja maastikupõlengute puhkemist;

- M. arvestades, et teatavad vee säästmise meetmed veekasutuse vähendamiseks või peatamiseks mõjutavad põllumajanduslikku toidutööstust kahekordselt, kuna põllumajandustootjad tarnivad halvema saagi tõttu väiksemas koguses põllukultuure, samas kui ka nende endi tootmisprotsesse tuleb vähendada või need peatada;
- N. arvestades, et erakordne veestress ja termiline stress on oluliselt vähendanud ELi põhikultuuride saagikust, kusjuures kõige tõsisemat mõju on need avaldanud maisi, soja ja päevalille prognoositavale saagikusele, mis on võrreldes viimase viie aasta keskmisega hinnanguliselt vähenenud vastavalt -16 %, -15 % ja -12 %⁴;
- O. arvestades, et 2022. aasta juuliks oli komisjon avaldanud oma viimase lühiajalise väljavaate ELi põllumajandusturgude kohta, viidates ülemaailmsetele toiduga kindlustatuse probleemidele;
1. kutsub komisjoni üles looma liikmesriikide toetamiseks eriprogrammi, mille eesmärk on suurendada veehoidmisvõimet, täiendada ja ajakohastada olemasolevaid niisutussüsteeme ning edendada uut taristut, mis suudab suurendada süsteemi vastupanuvõimet, ja tagada kohaliku elanikkonna veevarustus muu hulgas tammide, põllumajandustiikide ja veehoidlate vaheliste ühenduste ehitamise teel;
 2. rõhutab vajadust vältida edasisi Euroopa õigusakte, mis ohustavad või võivad ohustada meie toiduga kindlustatust;
 3. rõhutab vajadust teha kindlaks ja tagada strateegilised veevarud; julgustab kehtestama meetmeid mulla kaitsmiseks põlemise, põua ja tugeva tuule eest, näiteks mitmeotstarbeliste agrometsanduse kaitsekardinate abil;
 4. kutsub komisjoni üles töötama välja Euroopa veemajandus- ja põuaohjepoliitikat;
 5. kutsub liikmesriike üles looma põuaks valmisoleku süsteeme, eelkõige riiklikke põuakavu, ning tegema koostööd naaberliikmesriikidega, et vähendada põuaalast haavatavust ja ohtu, eelkõige koordineerides piiriüleste valgalade haldamist;
 6. palub komisjonil esitada töövahendid, mida sidusrühmad saaksid kasutada, et suurendada nii inimeste kui ka ökosüsteemide vastupanuvõimet põuale;
 7. rõhutab, et liikmesriikidel lasub esmane vastutus põua tagajärgedeks valmistumise ja nende leevendamise ning põuaohu vähendamise eest; rõhutab, et see nõuab avaliku ja erasektori partnerlust, nendevahelist koordineerimist ja koostööd;
 8. kutsub liikmesriike üles tõhusalt kasutama ühise põllumajanduspoliitika riskijuhtimisvahendeid, et lahendada võimaliku rahalise kahju probleem;
 9. rõhutab, et Euroopas on üle 320 peamise mullatüübi, millel on erinevad omadused, ning et põua mõju kõigile neile eri tüüpidele ei ole veel täielikult teada; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama ning hõlbustama sellealast teadustegevust;

⁴ Teadusuuringute Ühiskeskuse MARSi bulletin põllukultuuride seire kohta Euroopas, 2022. aasta augusti väljaanne.

10. kutsub komisjoni üles hindama rahalisi vahendeid, mis on vajalikud kõrbestumise vastu võitlemiseks liikmesriikides, keda see mõjutab, ja tagama piisavad rahalised vahendid;
11. nõuab integreeritud reageerimist metsatulekahjudele, et kaitsta ELi metsi äärmuslikest ilmastikunähtustest põhjustatud hävingu eest; rõhutab, et kliimamuutuste mõjude ohjamiseks metsades on vaja välja töötada teaduspõhine tulekahjude ohjamine ja eraldada sellele rohkem ressursse, sealhulgas tulekahjude kustutamise tegelevate tuletõrjujate nõuetekohaseks väljaõppeks;
12. nõuab tungivalt, et komisjon paluks liikmesriikidel kasutada ELi loodud mehhanisme tulekahjude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks, näiteks ELi kodanikukaitse mehhanismi, et vältida selliste olukordade kordumist, mis leidis aset eelmisel suvel Portugalis Serra da Estrela looduspargis;
13. kutsub komisjoni üles käivitama kogu ELi hõlmava mehhanismi laastavate põlengute tagajärjel tekkinud põlenud alade haldamiseks ja taastamiseks ELis; nõuab tungivalt, et komisjon kasutaks kooskõlas kehtivate õigusnormidega ja pärast nende alusel esitatud taotlusi ära ka ELi Solidaarsusfondi, riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ning ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu fondide kogu asjakohase potentsiaali, et aidata kaasa põlenud alade taastamisele;
14. rõhutab vajadust konkreetsete ja tõhusate meetmete järele kliimamuutustega kohanemise strateegiates ja kavades, mis hõlmavad kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise koostoimet, mis on otsustava tähtsusega, et vähendada kliimamuutuste kahjulikku mõju, mis viib selliste loodusõnnetusteni nagu metsatulekahjud, ning nende negatiivset mõju maapiirkondade majandusele, elurikkusele ja ökosüsteemi teenuste osutamisele;
15. kutsub komisjoni üles pakkuma väljaspool ühist põllumajanduspoliitikat maaomanikele eritoetust puistute ja põõsastike põlemiskoormuse haldamiseks ja vähendamiseks vahemerelise kliimaga riikides;
16. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid teeksid koostööd ja edendaksid parimaid tavasid, et toetada kaitsealuse eluslooduse ellujäämist ja tagada see perioodidel, mida iseloomustab tavapärasest väiksem sademete hulk koos kõrgema temperatuuriga, sealhulgas linnapiirkondades;
17. kutsub komisjoni üles kiirendama 2022. aastal uusi geenitehnoloogiaid käsitlevat seadusandlikku protsessi, et võimaldada kliimamuutuste mõju suhtes vastupidavamate geneetiliselt muundatud taimede kasutamist eesmärgiga saavutada kestlik toidutootmine ja tagada toiduga kindlustatus ELis;
18. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama teadusuuringuid ja teadmussiiret põllumajandustootjatele, et suurendada vee imendumist nende põllumajandusmaal, kasutades näiteks süsinikku siduvat põllumajandust või külvates rohttaimede sekka teatavaid maitsetaimi, ning parandada põllumajandustootjate suutlikkust kasvatada põllukultuure kuivades ja kuumades tingimustes;
19. kutsub liikmesriike üles hõlbustama väga tõhusate niisutussüsteemide rakendamist ja asendama vanu või vähem tõhusaid niisutussüsteeme, mis põhjustavad ulatuslikku

veekadu; rõhutab, et optimeeritud niisutusseadmed ja digitoega niisutus pakuvad võimalusi veevarude paremaks majandamiseks, näiteks tilkkastmise kasutamise või põlluandurite abil, mis kaardistavad niisutusvajadusi;

20. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama alternatiivseid maaharimissüsteeme, et säilitada mulla õige veesisaldus ja stimuleerida põllumajandustegevust, et ületada ajapiiranguid;
21. tuletab meelde, et veevarude majandamine on otsustava tähtsusega kliimamuutuste negatiivse mõju minimeerimisel, vee ja toiduga kindlustatuse ning elurikkuse kaitsmisel ning muldade hea seisundi toetamisel; nõuab, et EL ja liikmesriigid liiguksid aruka veekasutusega ühiskonna loomise suunas, et edendada roheliste taristute ja digivahendite kasutuselevõttu ning soodustada vee taaskasutamist ringsüsteemide kaudu; nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid seda, et kliimamuutuste põhjustatud veega seotud probleeme käsitletaks piisavalt teadusuuringutes, et töötada välja uuenduslikke lahendusi ja võtta neid ulatuslikumalt kasutusele;
22. rõhutab, kui oluline on, et eri liikmesriigid kasutaksid jõgede vooluhulga suhtes koordineeritud lähenemisviisi, ning rõhutab vajadust ajakohastada jõevoolu alaseid kokkuleppeid, et pakkuda paremaid veevarude majandamise lahendusi ning tõhusamat lähenemisviisi veepuudusele ja üleujutustele, eelkõige seoses iga-aastaste hulkade ja ökoloogiliste vooluhulkadega;
23. rõhutab, et tuleb täiel määral käsitleda vee taaskasutust ja veekasutuse tõhusust ringmajanduse protsessides, et kasutada ära vee väärtust ning toetada veega kindlustatust nii kvantiteedi kui ka kvaliteedi aspektist; kutsub komisjoni üles abistama liikmesriike veeressursside ringkasutuse paremal rakendamisel, näiteks taaskasutades puhastatud reovett põllumajanduses niisutamiseks; juhib tähelepanu vajadusele anda liikmesriikidele ja huvitatud isikutele rahalist ja tehnilist abi uute tehnoloogiate rakendamiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 2020. aasta määrusega (EL) 2020/741, mis käsitleb vee taaskasutuse miinimumnõudeid⁵;
24. rõhutab, et roheline taristu aitab kohaneda kliimamuutustega ja vähendab loodusõnnetuste ohtu, kaitstes looduskapitali, säilitades ja taastades looduslikke elupaiku ja liike, hoides head ökoloogilist seisundit, aidates kaasa veevarude majandamisele ja toiduga kindlustatusele; rõhutab kõrbestumise laastavat keskkonnaalast, sotsiaalset ja majanduslikku mõju ning vajadust ühiste lähenemisviiside järele, et saavutada vajalik kohandumine ja selle probleemiga nõuetekohaselt tegeleda; rõhutab, et kliimamuutustega kohanemisel tuleb veemajandusele suurt tähelepanu pöörata;
25. on arvamusel, et looduspõhised lahendused ja ökosüsteemipõhised lähenemisviisid on peamised vahendid, millega toetatakse kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, samuti metsade kaitset ja taastamist, heitkoguste ja loodusõnnetuste ohu vähendamist ning elurikkuse kaitset; rõhutab, et looduspõhiste lahenduste tõhusus sõltub suurel määral kohalikust kontekstist; nõuab seetõttu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja sidusrühmade kaasamist, et sellistest lahendustest täiel määral ja

⁵ ELT L 177, 5.6.2020, lk 32.

mitmekülgset kasu saada;

26. nõuab tungivalt, et komisjon suurendaks koostöös liikmesriikidega toetust uuenduslikele projektidele, mis keskenduvad vihmavee uuenduslikul viisil kogumisele ja säilitamisele põuaperioodidel kasutamiseks;
27. nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid digivahendite kasutuselevõttu, et tegeleda kliimamuutustega kohanemisega, võideldes veepuuduse, üleujutuste ja veereostuse vastu;
28. rõhutab, et 2030. aastaks investeeritakse üle 100 miljardi euro ühtekuuluvuspoliitika vahenditest energiasüsteemi ümberkujundamisse, CO₂ heite vähendamisse ja taastuvatesse energiaallikatesse; nõuab seetõttu ühtekuuluvuspoliitika kiiremat rakendamist ja erimeetmeid taristu arendamiseks, et võidelda äärmusliku põua vastu Euroopas;
29. rõhutab, et liidu kulud iga riigi ja piirkonna kohta, mis tulenevad suutmatusest kliimamuutusteks ettevalmistusi teha ja nende muutustega kohaneda, on tulevikus äärmiselt suured; nõuab ELSFi eelarve märkimisväärset suurendamist, et aidata piirkondadel kliimamuutuste ja põua tagajärgedeks ettevalmistusi teha ja neid leevendada, ning nõuab ELSFi kohaldamisala laiendamist, et fondi saaks kasutada ka selleks, et toetada avaliku ja erasektori taristu kliimamuutustele vastupanuvõimelisemaks muutmist või uue taristu ehitamist;
30. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika peab toetama ka võitlust kliimamuutuste vastu, mis mõjutavad ebaproportsionaalselt vähearenenud ja maapiirkondi, peamiselt neid, mis asuvad Lõuna- ja Ida-Euroopas, samuti toetama ausat ja õiglast üleminekut, eelkõige seoses energiaostuvõimetuse, ettevõtluse, tööhõive, hariduse ja koolituse, teadusuuringute, innovatsiooni ja taristu arendamisega, tegeldes samal ajal ajude äravoolu probleemiga;
31. ergutab liikmesriike kasutama ühtekuuluvusfonde ja riiklikke taastekavu metsatulekahjude vastu võitlemiseks ja nende ennetamiseks, eelkõige investeerides metsa vastutustundlikku majandamisse, kaitsesse ja kasutamisse, ning võtma vastu tõhusad ühisveevärgi kavad, mille eesmärk on vältida veekadu, luues vajaduse korral ühendussüsteeme ja rahastades veemagestamistehaseid;
32. tunnistab, et roheline taristu võib leevendada põua ja kuumalainete mõju; rõhutab, et puude istutamine 3 miljardi puu algatuse raames on oluline kliimamuutuste leevendamiseks ja inimeste tervise parandamiseks, eriti linna- ja linnalähedastes piirkondades, sest puud pakuvad varju, vähendades kohalikku temperatuuri (linnasoojust) ning selle tulemusel vähendavad mulla niiskuskadu ning elamute ja muude hoonete jahutamise seotud energiakulusid; teeb ettepaneku, et puude arvu suurendamine peaks olema prioriteet nii piirkondlikus, maapiirkonna kui ka linnaplaneerimises;
33. tuletab meelde, et sademete hulga vähenemine koos temperatuuri tõusuga ohustab suuri vanu puid, mis aitavad proportsionaalselt rohkem tasakaalustada ökosüsteemi süsinikubilanssi; soovib kanda erilist hoolt kaitstavate isendite ellujäämise eest;

34. rõhutab, et pidades silmas globaalset soojenemist, tuleb ümber hinnata olemasolevad mehhanismid, eelkõige riskijuhtimisvahendi käivitamise künnis;
35. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.